

Inleiding

Inleiding

Algemeen

Voor u ligt de programmabegroting 2021. Een begroting die tot stand komt in een bijzondere tijd. Dagelijks merken wij nog de gevolgen van de coronamaatregelen. Die zorgen voor beperkingen en onzekerheden over de toekomst, maatschappelijk, economisch en financieel.

We kennen de financiële situatie van veel gemeenten in Nederland en van de gemeente Twenterand in het bijzonder. De overdracht van taken door het Rijk, zonder het daarbij benodigde geld maakt dat onze gemeente er financieel zorgelijk voor staat. Dit zorgt voor forse financiële effecten waarvan de impact steeds verder toeneemt. Bovendien beperkt het ons in de mogelijkheden om als gemeente zelf lokaal beleid te maken en uit te voeren. Het perspectief op structurele hogere budgetten, dat door het Rijk wordt geboden, blijft uit. Onderzoeken lopen en pas bij de nieuwe kabinetsformatie verwachten wij meer duidelijkheid. Daarbij zijn er onzekerheden zoals de komende herverdeling van het gemeentefonds en de gevolgen van de economische crisis. Dit leidt tot een dilemma: moeten we als gemeente blijven uitgaan van een sluitende begroting of niet, wetende dat er nauwelijks ruimte is, zo blijkt uit de begrotingsscan van de Provincie Overijssel.

Al met al een startsituatie met veel onzekerheden. Maar vanuit een financieel degelijk beleid, willen wij een sluitende begroting. U zult begrijpen, dat was een enorme klus. Vooral ook omdat wij voorzieningen in stand willen houden. Ook willen wij dat de mensen die dit het hardst nodig hebben, op ons kunnen rekenen. Dat zien wij als onze verantwoordelijkheid. Met deze begroting kunnen wij aan die verantwoordelijkheid voldoen. Het is gelukt om die begroting sluitend te maken, maar de rek is er echt uit. Twenterand moet een veilig en prettig thuis blijven bieden aan haar inwoners, maar dan moet ook het Rijk haar verantwoordelijkheid nemen en bijspringen. Het gaat immers om de inwoners van Twenterand, die ook inwoners zijn van Nederland.

Koers houden in onzekere tijden!

Ons college heeft - via het coalitieakkoord – een duidelijk perspectief voor ogen voor Twenterand. Met deze begroting blijven wij op koers.

Voor deze begroting hanteren wij de volgende uitgangspunten:

- We gaan voor een sluitende jaarbegroting 2021.
- Het voorzieningenniveau – incl. het voorliggend veld - wordt maximaal ontzien in 2021.
- Geen extra verhoging van de OZB.

Uitgangspuntennotitie

Door de onzekerheden die de corona-crisis met zich meebracht is ervoor gekozen om geen kadernota te schrijven maar een uitgangspuntennotitie. Hierin werden de financiële gevolgen beschreven van autonome ontwikkelingen als bijv. meicirculaire 2020, wettelijk nieuw beleid, contractuele verplichtingen en gevolgen van college- en raadsbesluiten. Dit leidde tot een licht positief financieel perspectief in de eerste twee jaar en daarna stevig negatief. Tegelijkertijd werden ontwikkelingen en voorstellen op meerdere terreinen aangekondigd, die extra geld vragen. Tijdens de uitwerking hiervan is gebleken dat de vraag om budget groter is dan gehonoreerd kan worden. Dat leidde weer tot de opgave om fors te bezuinigen.

Wij zijn erin geslaagd om, met inachtneming van het coalitieakkoord en de uitgangspuntennotitie, een mix aan beleidsvoornemens op te nemen en tegelijk de vereiste besparingen door te voeren met als doel: een sluitende begroting voor 2021.

Daarbij is het in de programmabegroting 2021 gelukt om middelen vrij te maken voor onder andere: De schuldenaankpak, de voortzetting van de kernbudgetten, onze voorzieningen (de Klaampe en het Punt), het klimaatakkoord en vervoer en veiligheid.

Wat dit financieel betekent staat in het financieel overzicht.

Financieel Overzicht

Centraal in het financieel overzicht staat onderstaande financiële tabel. Die tabel begint met het saldo uit de uitgangspuntennotitie 2021. Vervolgens zijn aanvullingen, wijzigingen en voorstellen ten

opzichte van deze uitgangspuntennotitie opgenomen. Per programma zijn de financiële gevolgen van ontwikkelingen en voorstellen op meerdere terreinen gespecificeerd. Deze waren deels al in de uitgangspuntennotitie aangekondigd. Tenslotte zijn, ook per programma, de financiële gevolgen van ombuigingen/bezuinigingen gespecificeerd.

Financieel overzicht

	2021 bedrag €	2022 bedrag €	2023 bedrag €	2024 bedrag €	toelichting in doelenboom/paragraaf:
SALDO UPN	203.197 V	275.377 V	389.495 N	915.922 N	
<u>Reeds tekstueel aangekondigd in de UPN:</u>					
<u>Sociaal Domein</u>					
Versterking samenwerking Soweco op gebied van activering en reïntegratie wordt naar beneden bijgesteld op basis van resultaten van afgelopen jaar	200.000	200.000	200.000	200.000	sociale zaken
Agenda schuldenaanpak (speerpunten zijn preventie, onderwijs, samenwerking, toegankelijkheid, perspectief en outreachend)	56.500	56.500	56.500	56.500	sociale zaken
Toename bijstandslasten (voornamelijk loonkostensubsidie) door toegenomen doelgroep, m.n. VSO-PRO	618.000	618.000	618.000	618.000	sociale zaken
Voortzetten aanpak drugsproblematiek (genotsmiddelenbeleid); 2021 kan nog uit reserve worden gedekt	0	85.000	85.000	85.000	gezondheidszorg
<u>Ruimte</u>					
Uitvoering klimaatakkoord, 1 fte (dekking reserve)	75.000	75.000	75.000	75.000	duurzaamheid, milieu en VTH
Uitvoering klimaatakkoord, uitvoeringsbudget (dekking reserve)	25.000	25.000	25.000	25.000	duurzaamheid, milieu en VTH
Dekking reserve duurzaamheid c.q. reserve duurzaamheidsfonds	-100.000	-100.000	-100.000	-100.000	duurzaamheid, milieu en VTH
<u>Economie en vrijetijdsbesteding</u>					
Structurele oplossing exploitatie de Klaampe	35.000	35.000	35.000	35.000	cultuur en recreatie & toerisme
Structurele oplossing exploitatie het Punt	100.000	80.000	60.000	60.000	cultuur en recreatie & toerisme
<u>Fundament</u>					
Zoekrichting gemeentehuis wordt in 2021 nog niet gehaald	85.000				bedrijfsvoering
Kernbudgetten structureel in begroting opnemen	50.000	50.000	50.000	50.000	bedrijfsvoering
Met ingang van 2022 het opleidingsbudget verhogen naar 1,8% van loonsom, conform gemeenten van onze omvang	0	82.000	82.000	82.000	bedrijfsvoering
Vanaf 2022 datagestuurd werken verder uitbouwen binnen onze organisatie	0	75.000	75.000	75.000	bedrijfsvoering
<u>Wijzigingen ten opzichte van de UPN (meerkosten):</u>					
<u>Sociaal Domein</u>					
Versterking voorliggend veld met aandacht voor effectiviteit. Door versterken voorliggend veld/preventie is er een verschuiving van geïndiceerde zorg naar voorliggende voorzieningen (eenmalig, dekking reserve sociaal domein)	75.000				maatschappelijke ondersteuning
Subsidie AutoMaatje in 2021 continueren (eenmalig, dekking reserve sociaal domein)	35.000				maatschappelijke ondersteuning

Innovatiefonds wordt geëvalueerd, intentie is om dit te continueren, nu eenmalig in Begroting opgenomen (eenmalig, dekking reserve)	50.000				maatschappelijke ondersteuning
Dekking reserve sociaal domein	-160.000				maatschappelijke ondersteuning
Extra uitgaven woonvoorzieningen door het in toenemende mate langer thuis blijven wonen van ouderen en het wegvallen van de inkomensgerelateerde eigen bijdrage (nu abonnementstarief)	25.000	50.000	75.000	75.000	maatschappelijke ondersteuning
Aanpak personen verward gedrag is een plicht voor elke gemeente. Wordt deels regionaal en deels lokaal georganiseerd.	10.000	10.000	10.000	10.000	gezondheidszorg
Versterken deskundigheid toegang	26.000	26.000	26.000	26.000	jeugd
<u>Fundament</u>					
Archivering/recordmanagement en ondertiteling van video's van raadsvergaderingen en -debatten	11.000	11.000	11.000	11.000	paragraaf bedrijfsvoering
Salarissen; in 2023 en 2024 geen inflatie geraamd, nu alsnog verwerkt			364.500	737.500	*
Software RMC, leerplicht en leerlingenvervoer (is aanbesteed)	13.000	13.000	13.000	13.000	*
Inflatie op onderhoud en groen aangepast op 2%	6.700	13.700	18.500	26.600	*
Totaal meerkosten		1.236.200 N	1.405.200 N	1.779.500 N	2.160.600 N
<u>Minderkosten/bezuinigingen:</u>					
<u>Programma Sociaal Domein</u>					
Kosten van bewindvoering voortaan betalen uit 'vrij te laten bedrag' i.p.v. uit bijzondere bijstand	15.000	15.000	15.000	15.000	sociale zaken
Stelpost bezuiniging minimale beleid (zoekrichting op bovenwettelijke voorzieningen)	50.000	50.000	50.000	50.000	sociale zaken
Verlaging uitgaven eikenprocessierups. Er is veel ingezet op preventie waardoor minder middelen nodig zijn.	50.000	50.000	50.000	50.000	gezondheidszorg
Stelpost vaccinatie uit begroting gehaald (zat er dubbel in: als stelpost en ook in reguliere bijdrage Regio Twente)	78.000	79.500	81.000	81.000	*
Algemene uitkering is verlaagd voor Asscher middelen, de uitgaven zijn ook lager geraamd (verlaging rijksmiddelen zit in alg. uitk in upn en verlaging uitgaven was nog niet verwerkt)	64.000	64.000	64.000	64.000	*
Subsidie dreumesgroep wordt ten laste van rijksmiddelen OAB gebracht, wat een voordeel oplevert voor het saldo van de begroting	16.500	16.500	16.500	16.500	*
<u>Programma Ruimte</u>					
Verlaging budget omgevingswet; uit herijking van dit budget blijkt dat dit bedrag omlaag kan	100.000	100.000	100.000	100.000	bouwen, wonen, ro en VTH
<u>Programma Economie en vrijetijdsbesteding</u>					
Projectgelden Agenda van Twente uit begroting gehaald (mocht er een aanvraag komen dan wordt dit opgepakt vanuit werkbudget Economie)	25.000	25.000	25.000	25.000	economie en werkgelegenheid
<u>Fundament</u>					
Herverdeeleffect algemene uitkering (€ 15 per inwoner) 1 jaar opschuiven. Effect van herverdeling zal plaatsvinden vanaf 2022	502.500	502.500	502.500	502.500	inleiding
Reinigingstaken t.i.v. riool brengen was per abuis niet meegenomen in GRP (kostendekkend product, derhalve voordeel voor begroting)	45.000	45.000	45.000	45.000	paragraaf lokale heffingen

Technische correcties

89.082   73.512   88.654   124.165   *

Totaal minderkosten

1.035.082 V 1.021.012 V 1.037.654 V 1.073.165 V

SALDO BEGROTING

2.079 V 108.811 N 1.131.341 N 2.003.357 N

* Deze posten worden niet nader toegelicht in de begroting

Enkele posten uit de financiële tabel worden verder toegelicht:

- Bij de herverdeling van het gemeentefonds is in de uitgangspuntennotitie rekening gehouden met een nadeel van € 15 / inwoner (cumulatief) met ingang van 2021; dus korting 2021 € 15 /inwoner; 2022 € 30 / inwoner, etc. De herverdeling gaat echter niet eerder in dan 2022. Dit levert t.o.v. de uitgangspuntennotitie een structureel voordeel op van € 502.500 per jaar, (effect is structureel vanwege het cumulatieve karakter).

- De technische correcties betreffen bijvoorbeeld de kapitaallasten en toegerekende lasten.

Afrondend en perspectief

De coronacrisis heeft grote impact gehad in 2020 en ook in 2021 gaan we de gevolgen zeker nog merken. De gemeenteraad wordt periodiek geïnformeerd. Eventuele financiële gevolgen zijn niet expliciet vertaald in de programmabegroting 2021. Het wordt gezien als extra onzekerheid en is als zodanig ook benoemd in de paragraaf weerstandvermogen en risicobeheersing.

Daarnaast benadrukken wij de conclusie uit de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing waarin wordt aangegeven dat de beschikbare weerstandscapaciteit met € 5.473.546 lager is dan het totaal van € 6.407.500 van de gekwantificeerde risico's. De beschikbare weerstandscapaciteit is weergegeven in onderstaande tabel.

Omschrijving	Stand 31-12-2021 Begroot
Algemene Risico Reserve	€ 2.528.237
Reserve Minimabeleid	€ 32.074
Reserve Sociaal Domein	€ 2.913.235
Reserve risico's grondbedrijf	€ -
Totaal	€ 5.473.546

Doen wat nodig is voor Twenterand voor de komende jaren vraagt een adequate aanpak van de begroting 2022 en verder. We willen toe naar een duurzame oplossing voor de begrotingsproblematiek, in de vorm van een reële en sluitende meerjarenbegroting. Ook willen we het weerstandsvermogen versterken, onder meer via de afgesproken versterking van de algemene risicoreserve.

Tot Slot

Ondanks een tekort in meerjarenperspectief leggen wij deze programmabegroting aan u voor. Voor het jaar 2021 is de begroting sluitend en dat was een enorme klus. Voor de jaren 2022 en verder zijn er nog veel onzekerheden over rijksinkomsten en kostenontwikkelingen die wij de komende jaren verwachten. Over de septembercirculaire informeren wij u afzonderlijk. De uitkomsten van de herverdeling gemeentefonds verwachten we in de komende decembercirculaire. Het college blijft zich met het coalitieakkoord in de hand inzetten voor een 'kernachtig en veranderend Twenterand'. Daar hoort een reële en sluitende meerjarenbegroting bij. Dat nemen wij mee in de voorbereiding van de begroting 2022 en verder. Voor ons is en blijft een solide en transparant financieel beleid uitgangspunt.

Leeswijzer

Voor een gedetailleerdere beschrijving met financiële consequenties verwijzen wij naar de achterliggende programma's en doelenbomen.

In de doelenbomen beschrijven wij het beoogd effect, de (sub) doelen en activiteiten die wij uitvoeren op een bepaald terrein. Bij de subdoelen en activiteiten is met de kleur van de bol aangegeven of de taak wettelijk of niet-wettelijk is. We gebruiken rood, oranje en groen. Voor de subdoelen en activiteiten betekent rood dat de taak wettelijk is, groen is niet wettelijk en oranje is deels wettelijk.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Twenterand

Bestuur

College van Burgemeester en wethouders

Hieronder staat de portefeuillevindeling binnen het college vermeld. De portefeuillehouders zijn, als college, gezamenlijk verantwoordelijk voor realisatie van de doelstellingen van de programma's in de programmabegroting.

Burgemeester mr. J.C.F. Broekhuizen

Portefeuille:

- Algemeen bestuurlijke zaken
- Personeel en organisatie
- Handhaving
- Openbare orde en veiligheid

Wethouder M.H. Paters

Portefeuille:

- Maatschappelijke ondersteuning
- Jeugd
- Sport
- Onderwijs
- Kernwethouder: Vroomshoop en Geerdijk

Wethouder M. van Abbema

Portefeuille:

- Economie
- Duurzaamheid
- Participatie
- Natuur en Platteland
- Kernwethouder: Westerhaar, Bruinehaar, Weitemanslanden en Westerhoeven

Wethouder L.J. Harmsen

Portefeuille:

- Wonen
- Verkeer en vervoer
- Recreatie en toerisme
- Communicatie
- Detailhandel
- Kernwethouder: Den Ham

Wethouder R. Koster

Portefeuille:

- Financiën
- Ruimtelijke Ordening
- Beheer openbare ruimte
- Cultuur
- Kernwethouder: Vriezenveen en De Pollen

Waarnemend gemeentesecretaris D.H.M. Lammertink

De gemeentesecretaris is de hoogste ambtelijk adviseur van het college van B&W en geeft daarnaast leiding aan de ambtelijke organisatie.

Bestuurlijke structuur

Voorzitter mr. J.C.F. Broekhuizen

De burgemeester is voorzitter van de gemeenteraad en kan tijdens de vergadering aan de beraadslagingen deelnemen.

Griffier drs. R. Ros

De griffier is door de gemeenteraad benoemd. Een griffier ondersteunt de gemeenteraad, de voorzitter van de raad, het raadspresidium en de door de raad ingestelde commissies bij de uitoefening van hun taken.

De gemeenteraad in de gemeente Twenterand telt 23 raadsleden:

Fracties	Aantal raadsleden	Geleverde wethouders
GBT	12	3
CDA	4	
ChristenUnie	3	1
SGP	1	
PVV	1	
VVD	1	
PvdA - GroenLinks	1	